

Programové vyhlásenie vlády: Pôdohospodárska politika

PÔDOHOSPODÁRSKA POLITIKA

Vláda v oblasti pôdohospodárskej politiky bude vychádzať z chápania tohto odvetvia ako komplexného celku, a preto ako svoj základný strategický cieľ v oblasti pôdohospodárstva deklaruje všestrannú podporu využitia jeho potenciálu tak, aby sa výrazne zvýšila potravinová bezpečnosť Slovenska, spočívajúca v zabezpečení prístupu obyvateľov ku kvalitným, bezpečným a cenovo dostupným potravinám pri súčasnom posilnení aspektov udržateľného, environmentálne šetrného hospodárenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde. Vláda preto sústreďí svoju podporu tohto odvetvia na to, aby Slovensko ako vidiecka krajina dokázalo naplno využiť svoj agrárny a lesnícky potenciál, a to nielen v smere zvyšovania jeho podielu na tvorbe HDP, ale aj v smere naplňovania sociálneho rozmeru tohto odvetvia vo vidieckom priestore, s cieľom udržať ľudí na vidieku a zásadným spôsobom zatriktívniť prácu v tomto odvetví.

Vláda si uvedomuje, že pôda je nenahradiťelné národné bohatstvo, a preto bude hľadať ďalšie nástroje jej ochrany ako neobnoviteľného prírodného zdroja pred nepriaznivými dôsledkami klimatických zmien, nešetrným obhospodarovaním, neoprávnenými zábermi, ako aj pred jej špekulatívnymi nákupmi sťažujúcimi prístup veľkej časti aktívnych poľnohospodárov k tomuto základnému výrobnému prostriedku.

Vláda využije všetky nástroje podporujúce racionálne usporiadanie pozemkového vlastníctva a stabilizáciu a transparentnosť užívacích vzťahov k poľnohospodárskej pôde, pričom svoju pozornosť a podporné mechanizmy sústreďí najmä na pokračovanie procesu komplexných pozemkových úprav zameraných nielen na vytváranie vhodných pozemkovoprávných podmienok pre hospodárenie na pôde, ale aj na budovanie spoločných zariadení ako významného faktora ekologickej stability územia a nástroja protieróznych a vodozádržných opatrení.

Za jeden z rozhodujúcich nástrojov štátnej pozemkovej politiky vláda považuje Slovenský pozemkový fond a preto sústreďí svoju pozornosť a legislatívnu iniciatívu na ozdravný a transformačný proces tejto inštitúcie.

Vláda, vedomá si nízkej miery konkurencieschopnosti slovenských prvovýrobcov i spracovateľov, na odstránenie tejto negatívnej skutočnosti zintenzívni využitie národných i komunitárnych finančných prostriedkov, najmä fondov Európskej únie a prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky na podporu tých sektorov, ktoré budú mať najväčší prínos pre vidiek a potravinovú bezpečnosť. Popri pokračovaní v systémovej štátnej pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach, a to najmä pre oblasť špeciálnej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby, vláda podporí aj širšie využitie finančných nástrojov pri podpore investícií v rezorte.

Vláda zabezpečí dôsledný monitoring vývoja cien základných potravín. V prípade neprimeraného zdražovania prijme nevyhnutné opatrenia na nápravu tohto stavu.

Vláda využije svoju legislatívnu iniciatívu na vytvorenie právneho rámca transformácie Pôdohospodárskej platobnej agentúry na modernú agentúru tohto storočia.

Vláda si uvedomuje negatívny trend vývoja zahraničného obchodného salda s poľnohospodárskymi komoditami a potravinami, a preto vyvinie maximálne úsilie na podporu spracovania poľnohospodárskej produkcie na území Slovenska, pričom bude hľadať zdroje na odstránenie dlhodobého pretrvávajúceho investičného dlhu v sektore spracovania potravín. V záujme eliminácie tohto investičného dlhu vláda podporí využitie príslušných podporných nástrojov aj mimo rezortu pôdohospodárstva, a to najmä v rezorte hospodárstva, do pôsobnosti ktorého patrí podpora

priemyslu, vrátane priemyslu potravinárskeho.

Vláda bude dôsledne dbať, aby boli prijímané len také právne predpisy v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby i jej spracovania a uvádzania na trh, ktoré nebudú ukladať povinnosti alebo zavádzať obmedzenia nad rámec harmonizovanej legislatívy Európskej únie a budú plne podporovať predaj poľnohospodárskych výrobkov a potravín vyrobených na Slovensku, ako aj export týchto produktov na vnútorný trh Európskej únie a na trhy tretích krajín.

Vláda bude venovať zvýšenú pozornosť lesnému hospodárstvu, poľovníctvu a problematike spracovania dreva, nakoľko ich považuje za integrálnu a významnú súčasť vidieckeho spôsobu života a významných tvorcov zamestnanosti v regiónoch. Na tento účel vypracuje takú politiku ťažby a konečného spracovania dreva, ktorá zabráni neprimeranému vývozu nespracovanej drevnej hmoty do zahraničia, čím vytvorí lepšiu východiskovú situáciu pre slovenský drevospracujúci priemysel. Vláda si tiež uvedomuje neustále narastajúci význam lesníctva pre plnenie širokej škály ekosystémových služieb pre najširšiu verejnosť s prihliadnutím na nutnosť prispôsobenia hospodárenia v lesoch klimatickej zmene ako kľúčového nástroja zmiernovania jej nepriaznivých dôsledkov.

Pri realizácii vyššie uvedených strategických cieľov sa vláda zameria na nasledovné priority:

Krátkodobé priority

Podpora opatrení zvyšujúcich vodozádržné funkcie pôdy a eliminujúcich jej eróziu a degradáciu.

Dôsledné pokračovanie v procese komplexných pozemkových úprav.

Zníženie administratívnej záťaže spôsobujúcej neúmerne dlhý čas administrácie podpôr v pôdohospodárstve, a to najmä urýchlenným zavedením jednotných referenčných registrov. Osobitnú pozornosť a úsilie zamerať na vytvorenie registra užívacích vzťahov k pôde a na zdokonalenie centrálného registra hospodárskych zvierat ako nevyhnutných predpokladov plnohodnotného a transparentného čerpania európskych podporných prostriedkov.

Dôsledná revízia právnych predpisov upravujúcich podnikanie v poľnohospodárstve a potravinárstve so zameraním sa na identifikáciu povinností uložených nad rámec harmonizovanej legislatívy Európskej únie a ich následná úprava.

Využitie všetkých dostupných právnych a ekonomických nástrojov podpory priameho predaja lokálnych potravín z dvora konečnému spotrebiteľovi pri zachovaní potrebných požiadaviek ich zdravotnej bezpečnosti a kvality.

Príprava a schválenie Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2025-2030 a naň nadväzujúceho akčného programu ako východísk realizácie štátnej lesníckej politiky.

Strednodobé priority

Vypracovanie komplexnej právnej úpravy trhu s poľnohospodárskou pôdou tak, aby sa nielen zabránilo jej nadmerným, špekulatívnym nákupom a vytvorili sa optimálne podmienky pre jej obhospodarovanie aktívnymi poľnohospodármi, ale aby tiež bol zakotvený systém predkupných práv pre štát, obce a vyššie územné celky na účely výstavby stavieb a infraštruktúry vo verejnom záujme.

Podpora revitalizácie existujúcich hydromelioračných sústav s dôrazom na obnovu závlahovej infraštruktúry ako nezastupiteľného opatrenia na zmiernenie negatívnych dopadov klimatickej zmeny.

Príprava samostatného zákona upravujúceho úlohy a postavenie Slovenského pozemkového fondu pri

spravovaní poľnohospodárskych nehnuteľností vo vlastníctve štátu a nakladaní s pozemkami neznámych vlastníkov s cieľom zvýšiť transparentnosť jeho postupov, zjednodušiť rozhodovacie procesy a zakotviť zákonné termíny na realizáciu jednotlivých aktov tak, aby sa Slovenský pozemkový fond stal opäť dôveryhodným partnerom pre poľnohospodárov, vlastníkov pôdy, ako aj pre orgány miestnej a územnej samosprávy.

Komplexné prepracovanie právnej úpravy systému podpôr a dotácií v pôdohospodárstve a taká úprava statusu a fungovania Pôdohospodárskej platobnej agentúry, ktorá z nej vytvorí inštitúciu, ktorá bude administrovať poskytovanie všetkých podpôr v pôdohospodárstve, či už národných prostredníctvom notifikovaných schém štátnej pomoci alebo prostriedkov zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky prostredníctvom vyhlasovaných výziev.

Vládna podpora využitia finančných nástrojov pri podpore investícií v rezorte ako ďalšej cesty odstraňovania dlhodobo existujúceho investičného dlhu s výrazným multiplikačným efektom. Vytvorenie príslušných podporných nástrojov na elimináciu investičného dlhu v potravinárskom priemysle s využitím podporných prostriedkov administrovaných rezortom hospodárstva.

Podpora rozvoja vertikálneho poľnohospodárstva ako jedného z nových smerov zvýšenia podielu domácich potravín cenovo dostupných spotrebiteľovi.

Zabezpečenie prostriedkov na odstránenie investičného dlhu v oblasti materiálneho a personálneho zabezpečenia úradných kontrol potravín.

Trvalé popieranie nekalých obchodných praktík v obchode s potravinami a ďalšie zdokonaľovania jeho nástrojov.

Vytvorenie legislatívnych podmienok pre zriadenie systému riadenia rizík (Rizikový fond) ako nástroja riešenia dôsledkov škôd veľkého rozsahu spôsobených nepredvídateľnými prírodnými udalosťami alebo chorobami zvierat.

Vypracovanie takej politiky ťažby a spracovania dreva, ktorou sa zabráni neprimeranému vývozu nespracovanej drevnej hmoty do zahraničia a podporia sa jej domáci drevospracujúci producenti vrátane lokálnych piliarov.

Dlhodobé priority

Dôsledná analýza očakávaných zmien, ktoré ovplyvnia prípravu novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2027, a to najmä s prihliadnutím na prípadný vstup Ukrajiny do Európskej únie, ktorá by sa stala najväčším príjemcom poľnohospodárskych platieb.

Legislatívne riešenie problematiky pozemkov nedostatočne identifikovaných a pozemkov nezistených vlastníkov ako neprekonateľnej bariéry investičného rozvoja vrátane budovania a rekonštrukcie verejnoprospešnej infraštruktúry.

Dôsledná medzirezortná spolupráca pri tvorbe a realizácii štátnej lesníckej politiky preferujúcej postupy prírode blízkeho obhospodarovania lesov a politiky v oblasti ochrany prírody a krajiny zabezpečujúca elimináciu negatívnych dopadov na slovenský vidiek.